

Nr 79.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1920 kl. 7 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t i punkten 3 under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan på blivande proposition beräkna en höjning i det under anslags-titeln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar» upptagna ordinarie anslaget till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet från 163,450 kronor med 111,550 kronor till 275,000 kronor. Tillika har Kungl. Maj:t uti propositionen nr 2 i punkten 1 under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan å senare proposition beräkna å tilläggsstat för innevarande år till nämnda centralanstalt ett anslag av 100,000 kronor.

I en den 14 februari 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 150, har Kungl. Maj:t därefter, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, att tillämpas från och med år 1921, ävensom förklara, att de villkor och bestämmelser, som fastställts för åtnjutande av avlöningar till ordinarie befattningshavare å centralanstaltens nuvarande stat, skola gälla även i fråga om dylika avlöningar å den nya staten;

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 33 häft. (Nr 79.)

dels, vid bifall härtill, höja ordinarie anslaget till nämnda centralanstalt från 163,450 kronor med 113,550 kronor till 277,000 kronor; *dels ock* till diverse behov vid samma centralanstalt anvisa å tilläggsstat för år 1920 ett reservationsanslag av 101,600 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

Centraianstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet inrättades från och med år 1907. Redan år 1905 medgav riksdagen, att en dylik anstalt finge upprättas i huvudsaklig överensstämmelse med framlagd organisationsplan, samt anvisade anslag till byggnader och andra anläggningar vid lantbruksakademiens Experimentalfält, föranledda av anstaltens inrättande. År 1906 godkände riksdagen stat för anstalten och anvisade till densamma ett ordinarie anslag av 106,000 kronor. Anstalten organiserades då på fem avdelningar, nämligen för jordbruk, för lantbrukskemi, för husdjursskötsel och mejerihantering, för lantbruksbotanik och för entomologi. Varje avdelning ställdes under ledning av en föreståndare. Dessutom skulle anställas vid jordbruksavdelningen en överassistent, huvudsakligen för de lokala fältförsöken samt vid avdelningen för husdjursskötsel och mejerihantering två överassistenter, avsedda den ene för mejeriförsöken och den andre för bakteriologiska försök. Dessutom upptogs arvoden till tre assistenter och fem vaktmästare samt ett belopp av 59,200 kronor till anstaltens övriga utgifter.

Vid 1909 års riksdag tillerkändes föreståndare och överassistenter rätt till semester och anslaget höjdes med 2,100 kronor till vikariatsersättningar.

Vid 1911 års riksdag förändrades den bakteriologiska sektionen till en särskild avdelning. En överassistenttjänst förändrades härvid till föreståndarbefattning. Tre nya assistentplatser inrättades, så att varje avdelning fick en assistent. Den å avdelningen för husdjursskötsel och mejerihantering placerade assistenten tillhör underavdelningen för husdjursskötsel. Assistenternas arvoden höjdes även. Anslaget ökades med 13,000 kronor till 121,100 kronor.

År 1913 framlade Kungl. Maj:t för riksdagen förslag till löne reglering för centralanstaltens befattningshavare, så att föreståndarna skulle likställas med professorer och överassistenterna med andra grads tjänstemän. Vaktmästarna uppfördes såsom ordinarie, en anslagspost upptogs till bestridande av kamrerar- och notariegöromål och anslaget till anstaltens övriga utgifter ökades till 88,300 kronor. Inalles höjdes ordinarie anslaget till 159,950 kronor.

På grund av löne reglering för vaktmästare höjdes anslaget vid 1919 års lagtima riksdag till 163,450 kronor.

Centralanstaltens nuvarande stat har följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
1 avdelningsföreståndare.....	5,000	2,500	—	7,500) Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 d:o	25,000	12,500	—	37,500	
1 överassistent	3,600	1,800	400	5,800) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	3,600	1,800	400	5,800	
1 vaktmästare.....	1,100	650	150	1,900) Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med ytterligare 100 kronor.
4 d:o	4,400	2,600	600	7,600	
1 assistent, arvode.....	—	—	—	3,000) Efter 5 år kan arvodet höjas med 400 kronor.
5 assistenter, d:o	—	—	—	15,000	
För bestridande av kamrerar- och notarieöromål	—	—	—	1,500	
Avlöning summa	—	—	—	85,600	
Till centralanstaltens övriga utgifter	—	—	—	88,300	
Summa	—	—	—	173,900	

Anm. 1. Så länge avdelningsföreståndare eller överassistent åtnjuter bostad in natura, skola för avdelningsföreståndare å lönen avdragas 1,200 kronor om året samt för överassistent ortstillägg ej utgå ävensom å lönen avdragas 600 kronor årligen.

Anm. 2. Därest vaktmästare åtnjuter bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och lyse, skola av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. I de fall, då dylik befattningshavare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skola det ankomma på Kungl. Majt att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum.

Enär avdrag för bostad in natura åt avdelningsföreståndare, överassisterter och vaktmästare beräknats till sammanlagt 10,450 kronor, har anslagsbeloppet kunnat begränsas till 163,450 kronor.

Under de senaste åren har detta anslag visat sig otillräckligt att bestrida anstaltens utgifter. Delvis på grund av dyrtiden och delvis för att möjliggöra några mindre utvidgningar av anstaltens verksamhet hava därför anvisats anslag å tilläggsstat för år 1918 å 40,000 kronor och för år 1919 å 75,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion ur 234,

Motion.

av herrar *Ingeström* och *Sederholm*, vari hemstälts, att riksdagen ville på så sätt bifalla Kungl. Maj:ts proposition, nr 150, att i avlöningsstaten införes ytterligare 1 assistent med arvode av 4,400 kronor, som efter 5 år kan höjas med 400 kronor, och att beloppet till centralanstaltens övriga utgifter i stället minskas med 3,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Utskottet.

Det av Kungl. Maj:t i föreliggande proposition framlagda förslaget avser dels vissa förändringar i centralanstaltens nuvarande ordinarie stat, dels ock anvisande för år 1920 av vissa tilläggsanslag för anstaltens behov.

Den viktigaste förändringen i förstnämnda avseende är uppförande av en laboratorsbefattning å vardera av underavdelningen för husdjurskötsel, botaniska avdelningen och entomologiska avdelningen. Detta förslag grundar sig på ett av anstaltens styrelse i ämnet framställt förslag omfattande jämväl inrättande av en laboratorsbefattning å den bakteriologiska avdelningen, varigenom den där anställde extra assistenten skulle göras obehövlig. De för sistnämnda förslag anförda skälen har departementschefen emellertid icke funnit ådagalägga ett omedelbart behov av, att en laborator redan nu anställs å bakteriologiska avdelningen, utan har departementschefen ansett, att arvode till en extra assistent därstädes fortfarande borde beräknas.

Under erinran att bakteriologiska avdelningens föreståndare i av-givet förslag alternativt begärt avdelningens utökande med en ordinarie assistent, hemställes i den i ämnet väckta motionen med hänsyn till angelägenheten för anstalten och närmast bakteriologiska avdelningen att få behålla en synnerligt värdefull kraft om uppförande å ordinarie stat av den å avdelningen anställde extra assistenten.

Behovet av inrättande av de av Kungl. Maj:t föreslagna tre laboratorsbefattningarna har utskottet funnit styrkt av utredningen i ärendet och biträder därför förslaget härom. Beträffande den bakteriologiska avdelningen har utskottet i likhet med motionärerna funnit vissa skäl tala för att åt den extra assistenten därstädes beredes den fastare ställning, som befattningens uppförande på ordinarie stat innebär. Utskottet har ansett så mycket mindre några betänkligheter böra möta mot en sådan anordning som den utgiftsökning, vilken härav skulle föranledas, icke uppgår till högre belopp än 1,400 kronor efter ett här nedan för ordinarie assistent beräknat avlöningsbelopp. I stället bör det i staten upptagna anslaget till anstaltens övriga utgifter minskas med 3,000 kronor.

Att såsom Kungl. Maj:t föreslagit uppföra ytterligare en assistent å underavdelningen för husdjursskötsel, varav behov torde föreligga, ger ej anledning till erinran.

Vidare skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag assistentarvodena undergå en förhöjning från 3,000 kronor till 4,400 kronor fortfarande med ett ålderstillägg efter fem år å 400 kronor. Under hänvisning till att utskottet på framställning av Kungl. Maj:t i utlåtande nr 78 tillstyrkt samma arvodesbelopp i fråga om assistenterna vid statens skogsförsöksanstalt, biträder utskottet jämväl nu ifrågavarande förslag.

I fråga om reseanslagen till anstaltens personal, vilka beträffande assistenterna i gällande stat äro upptagna under respektive avdelningar, föreslås nu för att göra anordningen med fasta reseanslag så smidig som möjligt, att för samtliga tjänstemän beloppet sammanföres i en enda post bland allmänna utgifter.

I övrigt har i anslagsposten »centralanstaltens övriga utgifter» föreslagits en del förändringar. De begärda anslagsbeloppen, mot vilka utskottet icke har något att erinra, fördela sig sålunda:

	Tilläggsstat för år 1920	Ordinarie stat
1. Avdelningen för jordbruk	15,000	14,200
2. » » lantbrukskemi	5,400	13,850
3 a. Underavdelningen för husdjursskötsel	15,090	20,300
b. » » mejerihantering	7,250	14,700
4. Avdelningen för lantbruksbotanik	7,900	13,400
5. » » entomologi	12,800	15,700
6. » » bakteriologi	4,100	9,250
7. Allmänna utgifter	34,060	69,600
Summa kronor	101,600	171,000

Det till allmänna utgifter avsedda beloppet är beräknat sålunda:

För bestridande av kamrerar- och notariegöromål ..	1,500	—
Styrelsens rese- och traktamentsersättning	1,200	2,700
Tjänstemännens rese- och traktamentsersättning ..	16,000	30,000
Tryck och expenser	7,000	15,500
Byggnaders och vägars underhåll	6,500	15,000
Vatten	—	2,500
Brandstodsavgifter, sjukvård, oförutsedda utgifter ..	510	2,550
Vikariatsersättning för vaktmästare	1,350	1,350
Summa kronor	34,060	69,600

Med iakttagande i det framlagda förslaget till stat att tillämpas från och med år 1921 av vad utskottet här ovan tillstyrkt med avseende å assistenten å den bakteriologiska avdelningen skulle detta erhålla följande lydelse:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
1 avdelningsföreståndare	5,000	2,500	—	7,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 d:o	25,000	12,500	—	37,500	
1 överassistent	3,600	1,800	400	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	3,600	1,800	400	5,800	
1 laborator	3,600	2,000	—	5,600	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 laboratorer	7,200	4,000	—	11,200	
1 assistent, arvode	—	—	—	4,400	} Efter 5 år kan arvodet höjas med 400 kronor.
7 assistenter, arvoden	—	—	—	30,800	
För bestridande av kamrerar- och notariegöromål	—	—	—	3,000	} Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 vaktmästare	1,100	650	150	1,900	
4 d:o	4,400	2,600	600	7,600	
Avlöning summa	—	—	—	121,100	
Till centralanstaltens övriga utgifter	—	—	—	168,000	
Summa	—	—	—	289,100	

Anm. 1. Så länge avdelningsföreståndare eller överassistent åtnjuter bostad in natura, skola för avdelningsföreståndare å lönen avdragas 1,200 kronor om året samt för överassistent ortstillägg ej utgå ävensom å lönen avdragas 600 kronor årligen.

Anm. 2. Därest vaktmästare åtnjuter bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och lyse, skola av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. I de fall, då dylik befattningshavare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum.

Enär enligt vad departementschefen framhållit, avdrag för bostad in natura åt avdelningsföreståndare, överassistenter och vaktmästare kunna beräknas till sammanlagt 10,700 kronor, kan anslagsbeloppet begränsas till 278,400 kronor. Gent emot det nuvarande anslaget å

163,450 kronor innebär det nu ifrågasatta en ökning med 114,950 kronor. Anslagstiteln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar» blir därigenom ökad med samma belopp.

I avseende å avlöningstvilkoren, vilka innefattas i kungörelse den 24 oktober 1913 (nr 402), har någon förändring icke syntts departementschefen vara oavvisligen påkallad, utan borde de enligt hans mening kunna tillämpas även beträffande laboratorerna. Några övergångsbestämmelser erfordrades icke, eftersom de nuvarande ordinarie befattningshavarnas avlöningar föreslagits att bli oförändrade.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, att tillämpas från och med år 1921, ävensom förklara, att de villkor och bestämmelser, som fastställts för åtnjutande av avlöningar till ordinarie befattningshavare å centralanstaltens nuvarande stat, skola gälla även i fråga om dylika avlöningar å den nya staten;

dels, vid bifall härtill, höja ordinarie anslaget till nämnda centralanstalt från 163,450 kronor med 114,950 kronor till 278,400 kronor;

dels ock till diverse behov vid samma centralanstalt anvisa å tilläggsstat för år 1920 ett reservationanslag av 101,600 kronor.

På grund av riksdagens beslut i anledning av vad utskottet under punkterna 5 och 7 i sitt utlåtande nr 24 A hemställt och vid bifall till vad utskottet här ovan föreslagit kommer anslagstiteln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar» att höjas med tillhoppa 154,950 kronor eller till 583,900 kronor.

Stockholm den 14 maj 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.

Närvarande: Herrar Ericsson Aaby, Norin, Hellström, Ingeström, greve Wachtmeister, Sjöblom och Sävström, Dalberg, Pettersson Olaus, Hagfält, Flognfält, Ericsson i Arboga, Larsson i Bondarve, Ericson i Obergå och Anderson i Knapasjö.